

4. evropská konference Evropské společnosti novořeckých studií, Granada, Granadská univerzita, 9.–12. září 2010

KATEŘINA LOUDOVÁ

Začátkem září 2010 se do španělské Granady sjeli účastníci v pořadí již čtvrté evropské neogrecistické konference pořádané každé čtyři roky *Evropskou společností novořeckých studií* (EENS), tentokrát ve spolupráci s *Filozofickou fakultou Granadské univerzity* (Facultad de Filosofía y Letras, Universidad de Granada), *Centrem byzantských, novořeckých a kyperských studií v Granadě* (Centro de Estudios Bizantinos, Neogriegos y Chipriotas de Granada) a *Španělskou společností novořeckých studií* (Sociedad Hispánica de Estudios Neogriegos). Příspěvky na zastřešující téma „Identity v řeckém světě (od roku 1204 dodnes)“ byly rozděleny do několika dílčích sekcí, jež se věnovaly problémům řecké identity národní, politické či náboženské, zkoumaly vztah identity a pohlaví, identity a jazyka nebo její projevy v literatuře. Další skupinu tvořily sekce věnované otázkám identity u přistěhovalců nebo reflexi identity v kinematografii, tisku či vzdělávacím systému. Takto široce vymezené téma přivedlo do Granady přes tři sta padesát aktivních účastníků z celé Evropy, kteří své příspěvky prezentovali někdy až v osmi paralelně probíhajících sekcích.

Velkorysost celé akce co do počtu přijatých příspěvků byla zřejmě z velké části dána záměrem organizátorů poskytnout především mladým vědcům na poli neogrecistiky příležitost prezentovat své výsledky a navzájem se seznámit, přičemž účast mnohým z nich umožnila i finanční podpora ze strany EENS. Nejpočetnější skupinu přednášejících tvořili již tradičně řečtí neogrecisté, své zástupce však na konferenci měly prakticky všechny evropské země (kromě Rakouska), tentokrát dokonce i ty, v nichž dosud nebyly založeny národní společnosti novořeckých studií (Polsko) nebo v nichž jsou novořecká studia zatím ve svých počátcích (Slovensko). Zástupkyně české grecistiky přednesly své příspěvky v sekcích věnovaných řecké identitě ve vztahu k byzantské literatuře (M. Kulhánková) a k jazyku (K. Loudová). Odbornou protiváhu začínajícím badatelům tvořili renomovaní odborníci (např. R. Beaton, P. Badenas, W. Puchner, S. G. Henrich, G. De Boel, G. Contogeorgis), tentokrát ovšem ve výrazně menším počtu, než jak tomu bylo na předchozích konferencích.

Přítomnost tolika příslušníků mladé generace je nepochybně nadějným příslibem, že novořecká studia v Evropě mají své pevné místo i budoucnost, a to i přes závažné problémy ohrožující v mnoha zemích jejich existenci ve vysokém školství. Přesto byl podle mého názoru až příliš nabitý konferenční program často kontraproduktivní a kvantita preferována na úkor kvality příspěvků, což je ovšem fenomén, jímž zpravidla trpí většina takto velkých akcí. Proto je obtížné hovořit o závěrech z konference či celkovém dojmu z úrovně prezentovaných témat, neboť ta oscilovala od excelentních výkonů až po příspěvky spíše středoškolské úrovně, častěji pak nutně u účastníků, jejichž činnost v oblasti neogrecistiky spočívá pouze v praktické výuce jazyka, nikoliv ve vědeckém bádání. Ucelenější obraz si bude spíše možné vytvořit z konferenčního sborníku, který získá poprvé v historii pouze elektronickou podobu.

Jeho publikace se očekává začátkem léta 2011 na webových stránkách EENS (www.eens.org), prozatím je tamtéž k dispozici konferenční program včetně abstraktů přednášek.

V rámci konference se uskutečnilo také valné volební shromáždění zástupců národních společností novořeckých studií, na němž proběhla volba nové správní rady EENS. V jejím čele i nadále zůstává Konstantinos A. Dimadis (Německo), dalšími členy byli zvoleni Marjolijne C. Janssen (Velká Británie, místopředsedkyně), Javier Alonso Aldama (Španělsko, tajemník), Anna Chikovani (Gruzie, pokladník) a Tudor Dinu (Rumunsko).

Řecký hudební skladatel Mikis Theodorakis se dožívá 85 let

RUŽENA DOSTÁLOVÁ

Letos bez velké pozornosti u nás prošly osmdesáté páté narozeniny řeckého hudebního skladatele Mikise Theodorakise (29. 7. 1925). Narodil se na Chiu a vzhledem k zaměstnání svého otce, jež vedlo k časté změně pobytu, poznal už v dětství lidové písně a hudbu egejských i jónských ostrovů, Epiru i Peloponésu. Od otce slyšával krétské písně a od matky poznal i maloasijskou tradici, která měla po příchodu Řeků vystěhovaných po r. 1922 z Malé Asie veliký vliv na vznik městských lidových písní zvaných rebetika. Jako dítě zpíval i v chrámovém sboru a poznal tak i byzantskou liturgickou hudbu, která později rovněž působila na jeho tvorbu.

Theodorakis začal r. 1943 studovat na aténské konzervatoři. Po osvobození z turecké nadvlády začalo v Řecku postupně úsilí o vznik národní řecké hudební školy, protože zpočátku tu převládal vliv italský (kantáty a serenády na jónských ostrovech), pak francouzský působením řeckých skladatelů, kteří studovali v Paříži, a koncem 19. stol. vliv německý. Také Theodorakis mohl díky stipendiu po 2. světové válce studovat v Paříži, usiloval však o to, aby uvedl evropskou moderní hudbu a řeckou tradici do souladu. Působili na něho Bartók zájmem o etnologii, Stravinsky, Sibelius a hlásí se i k působení Šostakovičovu.

Vliv lidové hudby, např. kleftských písní nebo rytmu lidových tanců, se projevuje už v malé skladbě z r. 1957 *Cyklus* (Ο κύκλος), později, zejména ve zhudebnění některých slok Ritsosovy básně *Epítaf* (Επιτάφιος), se báseň stala východiskem jeho tvorby a zůstane jím i nadále. „Báseň, hudba, boj“ se staly symbolem jeho hudební aktivity. V této skladbě, která je nářkem matky nad tělem mrtvého syna, jenž byl zastřelen při demonstraci v Soluni (1936), mu byla východiskem velkopáteční liturgie, nářek Marie nad ukřižovaným synem, ale také lidové „nářky“, miroloja. Později Theodorakis zhudebnil částí velké Ritsosovy básně *Řectví* (Ρωμιοσύνη).

Další skladbou složenou na verše básníka je oratorium, výbor z Elytisovy skladby *Hodno jest* (Άξιον Εστί), o jejímž koncertním provedení v Liberci se zmiňujeme na jiném místě tohoto časopisu. V ní se projevuje vliv liturgie, byzantské sakrální poezie (*Akathistos*) i lidové písně.